DAILY
اراده
د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپانه
سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ ش

سال سوم شماره بیست و چهارم
شماره مسلسل ۱۰۵
یکشنبه ۱۳ دلو ۱۳۸۱ هـ ش
۱ ذوالحجه الحرام ۱۴۲۲ هـ ق
2 February - 2003

PROPERTY OF ACKU
AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER AMRC

لنډ اړاپیرونه افغانستان په اړه خپله اتښته پاکیزه کړه

عام افغانان اندښمن دي چې دوی به د نړېوالو له حافظې هېر شي

ژنیوا:
د افغانستان لپاره د کوفي عنان ځانګړي استازي لخدر ابراهیمي تېره ورځ د امنیت شورۍ ته ډاګیزه کړه چې ښایي د افغانستان په ځینو سیمو کې له طالب غورځنګ سره خواخوږي زیاته شي.
ښاغلي ابراهیمي وویل چې د افغانستان له ځینو سیمو د ناکراریو او طالبانو سره د عام ولس د ملاتړ خبرونه راځي. ده زیاه کړه چې موږ مخکې له دې خبرو نه خبر وو چې ځینې وایي په افغانستان کې د سوله پروسه په ټپه دریدلې باید دغې پروسې ته وده ورکړو.
ښاغلي ابراهیمي همدا شان خرګنده کړه چې عام افغانان اندښمن دي چې ګوا کې یو ځل بیا به دوی د نړېوالو له حافظې هېر شي.

تفتیش مغاره ها در سپین بولدک

کندهار:
سخن گوی قوای نظامی امریکا در افغانستان میگوید:
که عملیات را ادامه می دهند تا مغاره های جنگجویان دشمن در مناطق جنوب شرقی افغانستان را کاملاً پاک سازی نمایند.
د ګروال راجرکینګ نطاق نظامی امریکا گفت عساکر امریکایی شواهدی را پیدا کرده اند که بقایای طالبان و القاعده در مجتمع مغاره ها جمع شده بودند. که در دامنه های کوه های در نزدیکی شهر سپین بولدک واقع بوده، این محل در نزدیکی سرحد پاکستان واقع است تا کنون از جمله صد مغاره یک ثلث ان تفتیش و تلاشی شده است روز جمعه یک گزمه امریکایي در منطقه تحت اتشباری قرار گرفت عساکر امریکایي به اتشباری متقابله برداخته ولی کدام نشانه از مهاجم یا مهاجمین بدست نیاورده اند. این عملیات که بنام آواز مهتاب نامیده می شود روز دوشنبه گذشته اغاز گردید که در آن ضمن یک جنگ شدید هژده تن از شورشیان از جانب قوای امریکایی کشته شدند. فکر می شود که شوریشان مربوط گلبدین حکمتیار رهبر یک گروه بنیادگرای حزب اسلامی می باشد. نظامیان امریکایی فکر می کنند که شورشیان شاید سعی دارند که در منطقه با بقایای طالبان والقاعده یکجا شوند.

ولسمشر کرزي د ولسمشر مشرف ښانه وغښتله

کابل:
د پاکستان ولسمشر جنرال پرویز مشرف د انتقالی اسلامی دولت مشر ښاغلي کرزي سره تیر مانبام د تلیفون په مټ خبري وکړي.
ښاغلي مشرف د خپل هېواد په هغه ژمنه یوځل بیا ټینګار وکړ، چې د تروریزم سره یې په جګړه کې کړي وه، ترخوله پاکستان دغه بلنه په درناوي سره ومنل شوه.

ښاغلي مشرف ولسمشر کرزي ته بلنه ورکړه څخه لیدنه وکړي، چې د ښاغلي کرزي لخوا په دې اړه تلیفوني خبرې اترې وشوې.

د کندهار د ښوونځي چاودنې په تور اووه کسان نیول شوي

موټر چلوونکی د مړو شمېره اته ښودلې ده

کندهار:
د کندهار د والي ویاند خالد پښتون ویلي چې د تېرې ورځې بمي چاودنې په تور یې اووه کسان نیول شوي موټر چلوونکی د مړو شمېر اته ښودلی دي. د مړو د شمېر په اړه دا ډول خرګندونې ضد او نقیضې دي.
ښاغلي پښتون ویلي چې پلټنه روانه ده تر څو ددغې پېښې مسئول کسان د قانون منګولو ته وسپارل شي.

یه ننګرهار کې تر سلو زیات قومي مشران نیول شوي دي

امنیتي مسوولین وایي دوی خلك د حکومت پر ضد لمسول

ننګرهار:
په ننګرهار کې چارواکو د شیندوا د بهلابهلو سیمو تر سلو زیات قومي مشران په دې تورنیولي چې د کوکنارو د کروندو د له منځه وړلو په وړاندې یې خلك دحکومت په ضد لمسول.
د ننګرهار امنیتي مامورینو ویلي چې دغو قومي مشرانو د کوکنارو د کروندو له منځه وړلو پر ضد غوندې جوړولې.

د هرات څارنوال بورنوتکی شکایتونه کړي دي

هرات:
د هرات څارنوال فضل احمد پیمان سوګوار د ځان له ارځه یو پرانیستي لیك خپور کړی دی چې پکې د بشري حقوقو څخه د سر غړونو، د خلکو د څورونو او په دولتي ادارو کې د بدې اخیستو شکایت کړی دی.
دا لومړی ځل دی چې د هرات یو قضایي مقام په دغه ولایت کې د دولتي چارواکو پر ضد شکایت کوي.

د ننګرهار کې تر سلو زیات قومي مشران نیول شوي دي

امنیتي مسوولین وایي دوی خلك د حکومت پر ضد لمسول

ننګرهار:
په ننګرهار کې چارواکو د شیندوا د بهلابهلو سیمو تر سلو زیات قومي مشران په دې تورنیولي چې د کوکنارو د کروندو د له منځه وړلو په وړاندې یې خلك دحکومت په ضد لمسول.
د ننګرهار امنیتي مامورینو ویلي چې دغو قومي مشرانو د کوکنارو د کروندو له منځه وړلو پر ضد غوندې جوړولې.
چې وسله وال خلك په خپل سر خلك زنداني کوي او زه بلکل خبر نه لرم. تر اوسه دولتي چارواکو ددغه لیك په اړه څه غبرګون نه دی ښودلی خو داسې ویل کېږي چې دغې څارنوال دغه لیك د والي اسماعیل خان سره په ګډه سلا او مشوره لیکلی دی.

د سولې ساتې خواك د ابو ترخټك لرې ځاونې

تېره ورځ درې کسه د برید په تور نیول شوي

کابل:
په کابل کې میشت سوله ساتونکی خواك دهغو دریو چاودنو پلټنه کوي چې تیره شپه ددغې خواك د جرمنی قواو د اډې په څو سوه متری کې شوی دي.
ددغو خواکونو یوه ویاند مارك ویتي د جرمني خبري اژانس ته ویلي چې پلټونکي باور لري دغې چاودنې به د توغندیو له لارې ترسره شوې وي. ددغو چاودنو له امله او ښتی ځاني او مالي زیان نه دی په ډاګه شوی. دا څوم ځل دی چې په کابل کې په میشتو نړیوالو سوله ساتونکو خواکونو باندې حملې او بریدونه ترسره کېږي. تیره ورځ درې کسه په دې تور ونیول شول چې په کابل کې په میشتو امریکایي خواکونو او نړیوالو سوله ساتونکو خواکونو یې د برید موخه درلوده.

شصت خاخاش در مزار شریف

مزارشریف:
روی یک احصائیه که اخیراً از طرف مسوولین ولایت بلخ گرفته شده است بیش از شصت فیصد زمین های زراعتی امسال در مربوطات آن ولایت خاشخاش زرع گردیده است.
در گزارش که دیروز از وسایل اطلاعات جمعی نشر گردید آمده است که در بسیاری از ولایات سمت شمال از جمله ولایت بدخشان، تخار، کندز، سمنگان، بلخ و بعضی از ولایات مرکزی منجمله وردک در کمپاین کشت خزانی امسال به پیمانه وسیعی خاشخاش زرع گردیده است.
به عقیده ناظران امور دلایل عمده رو آوردن زارعین شمال کشور به کشت خاشخاش عوارض جانبی امداد به ویژه گندم از سوی جامعه امدادگر است که تنزیل قیمت ها مخصوصاً گندم وسایر حبوبات را در کشور سبب گردیده است.

سرمقاله

د لوړې او پېښورنکې خدای په نامه

ملي جرګه به د مسلمان ملت د ارادې مظهر وي

جرګه د افغانستان په لرغوني او معاصر تاریخ کې خانګړی مقام لري. په افغانستان کې د جرګې تاریخ د افغانستان له موجودیت سره جوخت موازي را روان دی او که د تاریخ پاڼې وکتل شي نو پنځه زره کاله زوړ تاریخ لري. دا که د کلیوالي جرګې ښکې ولري که سیمه ایزه جرګه وي. که ولایتي جرګه وي او که ملي جرګه ټولې جرګې همغه ارزښت لري لکه څنګه چې دهغې له نامه څخه څرګندیږي څکه افغانانو د تاریخ په اوږدې بهیر کې خپل ټول مسایل د همدغو جرګو له لارې حل کړي او خپل ټولنیز ژوندیې پخپل اصلی مسیر روان کړی دی.
کله چې موږ جرګوته پاملرنه نه ده کړې او پخپل سرمو مسایلو ته د حل د لارې د موندنو کوښښ کړی دی نو په ورځنۍ ټولنیز ژوند کې نه ډول ډول مشکلاتو سره مخامخ شوي یو او هغه ارزښتونه مو له لاسه ورکړي دي چې په ملي سطحه مو پرې ورځنی ټولنیزې چارې سمبالښت پیدا کوي. همدا لامل دی چې افغانان په هره بیه چې وي دغه ملي دود او عنعنه له لاسه نه ورکوي او کوښښ کوي د هېواد د پوهو او اهل خبرو شخصیتونو څخه د جوړې شوې جرګې له لارې خپل ملي مسائل ارزیابي کړي.
همدا اوس د هېواد په ګوټ ګوټ کې یو لړ قومي او خپل منځي مسایل د همدغو قومي جرګو له لارې حل او فیصله کیږي. خو په ملي سطحه داسې جرګه نه لرو چې د دولتي چارو د لاښه انتظام په پروسه کې ورته مراجعه وکړو او دهغې جرګې د مشورو په برکت ورځنۍ ټولنیزې چارې سمبال کړو. مګر په دولتي او ملي سطحه دغه مهم اصل ته د ضرورت احساس موجود دی او دا تمه ده چې کبدای شي په نږدې راتلونکي کې زمونږ هېواد یوه ملي جرګه ولري او موږ په وکړای شو دهمدغې ملي جرګې په موجودیت کې په یو لړ ډیرو زیاتو ستونزو برې وشمو.
خو دا جرګه په څنګه جوړیږي. له چا څخه به جوړیږي او د جوړیدو پروسه به یې څه ډول وي دا هغه پوښتنې دي چې زمونږ نه هېواد والو سره موجودې دي مګر له نامه څخه یې معلومیږي چې دغه جرګه رښتیا هم باید ملي جرګه وي. له ملي اشخاصو څخه جوړه شوې جرګه وي او د مسلمان ملت د ارمانونو ممثله جرګه وي او په مجموع کې دغه جرګه د تاریخ په دې حساسپراو کې به رښتیا هم د ملت روا غوښتنو خواب وویلای شي.
اوس د مسلمان ملت په فیصلې پورې اړه لري چې څه ډول شخصیتونه دغې ملي جرګې ته رالیږي آیا رښتیا هم ملت غواړي چې په ملي جرګه کې د دوی نمایندګان د دوی واقعي استازیتوب وکړي. که هدف همداوي نو لازمه بریښي چې په دې اړه تر ژوره او هر اړخیز سوچ وروسته د استازو په د ټاکلو په اړه فیصله وکړی چې دا کار د ټول مسلمان ملت په ګټه دی او د هېواد هر وګړي په غیر مستقیمه توګه د ملي جرګې په سمبالښت کې د خپلو واقعي نمایندګانو په واسطه برخه درلودلای شي.

صمیمیت ملی

ص ۲

د هرات ځارنوال بورنوتکی شکایتونه کړي دي

ص ۳

جشن های پیشتیبان

ص - ۲

پیوسته به گذشته

در حاشیه ی جشن های پیشینان

از بهمنجه تا سده در بهمن ماه

در آریانای کهن این جشن نزدیک غروب آفتاب با آتش افروزی آغاز می شد و مردم کوه هایی از بوته و خار و هیزم د ر بیرون شهر فراهم میکردند و در حالی که موبدان اوستا زمزمه میکردند بوته ها را می افروختند و مردمی که در آن جاگرد آمده بودند، پس از نیایش دست یکدیگر را گرفته به دور آتش می چرخیدند و شادی و پایکوبی میکردند. که بر گزاری چنین جشن هایی تا دورهء درخشان غزنویان ادامه داشت که مردم با افروختن آتش و راه اندازی بزم های ادبی سدهء را گرامی می داشتند. تصویر های برجسته از بر پایی جشن های سده را در سروده های سخنوران بزرگ دوره غزنویان می توان یافت. که بعداً گفته خواهد آمد.

یکی از آیین های بسیار بزرگ جشن سده همان آتش افروزی شبانه است. ابوالفضل بیهقی، از برگزاری جشن سده در عصر غزنویان، چنین تصویر میدهد: در ماه صفر سال ۴۲۶ هجری قمری سلطان مسعود غزنوی در راه سفر به سوی مرو جشن سده را چنین برگزار کرد: "امیر بفرمود تا سرای پرده بر راه رو بزدند برسه فرهنگی لشکر گاه و سده نزدیک بود اشتران سلطانی را واز آن همه لشکر به صحرا بردند و گز کشیدن گرفتند تا سده کرده آید و پس از آن

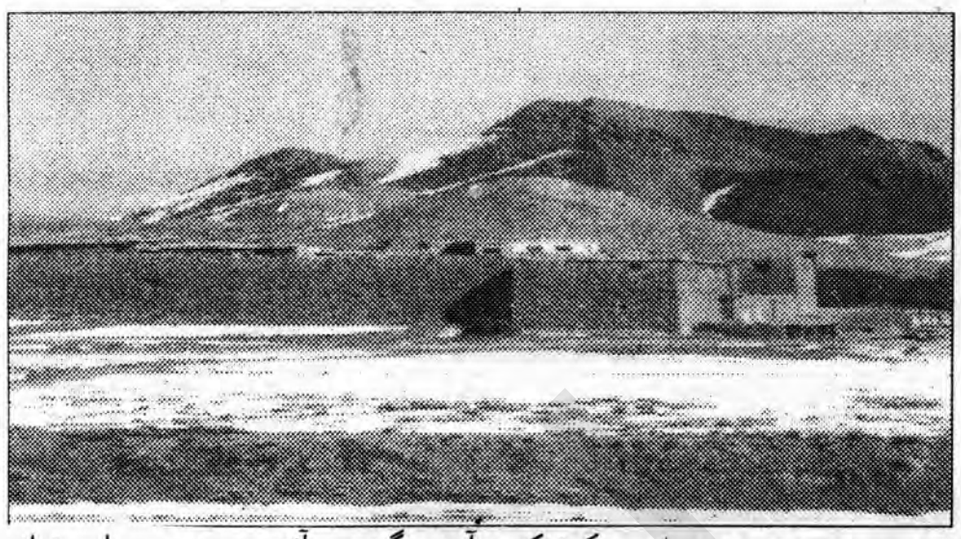

حرکت کرده آید و گزمی آوردند و در صحرایی که جوی آب بزرگ بود بر آن برف می افگندند تا به بالای قلعتی بر آمد و چهار طاق ها بساختند از چوب سخت بلند و آن را به گز بیاگندند و گز دیگر جمع کردند که سخت بسیار بود و به بالای کوهی بر آمد بزرگ، و اله ی بسیار و کبوتر و آنچه رسم است از دارات این شب به دست کردند.

و سده فراز آمده نخست شب امیر بر آن لب جوی آب که شراعی زده بودند بنشست و ندیمان و مطربان بیامدند و آتش به هیزم زدند و پس از آن شنیدم که قریب ده فرسنک فروغ آن آتش بدیده بودند و کبوتران نفط اندود بگذاشتند و ددگان برف اندود و آتش زده دویدن گرفتند و چنان سده یی بود که دیگر آن چنان ندیدم و آن به خرمی به پایان آمد.

جشن سده نوید دهنده نوروز و بهار و آغاز چله خورد زمستانی است و آیین آتش افروختن د رقلب فصل سر ما و آن هم در شبانگاهان همانند نمادی از نبرد گرما و روشنایی با زمهریر و ظلمت نیز توجیه دلپذیر و شاعرانه دارد. از این رو سخنوران بزرگ پیشین ما قصیده هایی زیبا و دلفریب از این جشن را در قالب چکامه ها و سروده های ماند گار شان جا داده اند.

ادامه دارد

نوشته (ص – ر) از پوهنتون مکماستر کانادا — قسمت هشتم

اتفاق و صمیمیت ملی

حسابخواهی و حسابدهی (عدالت): یکی از راههای علاج گذشته حسابخواهی از آنانی است که مرتکب ظلم گردیده اند. مجازات ذریعه یک سیستم عدلی که بدون تبعیض تطبیق گردد در اصول راه مناسب به نظر میرسد اگر چه در عمل تطبیق یکسان مجازات بر همه در جامعهء جنگ زده کار آسان نیست.

قضاوتها و موقفهای یکجانبه مشکل بزرگیست که تطبیق یکسان مجازات را مشکل میسازد. اولاًهر گروپ در حالیکه حاضر به محاکمه مجرمین دیگران است مجرمین خود را حمایت خواهد نمود دوم اینکه کسانیکه در مورد شان ادعاهای تاریخی وجود دارند شاید در قید حیات نباشند مشکلات اضافی که مختص به جامعه افغانستان و مخصوصا مربوط به ۲۴ سال گذشته می شوند قرار ذیل اند:

الف: یک قسمت عمده مظالم در جریان جهاد علیه مهاجمین صورت گرفته اند. تفکیک مظالمیکه با استفاده از قدرت و اسلحه جهادی صورت گرفته از اصل عملیات جهادی آسان نیست آنانیکه مردم را به زندانها افگنده قریه ها را زیر آتش هوائی و زمینی خاکستر نموده اند به اصطلاح زیر قومانده دیگران عمل کرده اند. برخلاف آنچه در کشور های مانند افریقای جنوبی در دوران حاکمیت ظالمانه سفید پوستان علیه سیاه پوستان صورت گرفت، در افغانستان ارشیف و دوسیه های آنچه واقع شده وجود نه دارد جنگ در سرتاسر کشور شعله ور بود حاکمیت قانون چه در محلات زیرکنترول حکومت وچه هم تحت اثر مجاهدین از بین رفته بود بناء مدارا هم بایستی از گذشته ها عبرت گرفته شود، مظالم تصدیق گردند، معذرت ها خواسته شوند، غرامت ها پرداخته شوند باوجود آنکه محاکمه و مجازات صورت نمی گیرد موازنه مناسب بین محاکمه و بخشش را باید مردم دریابند و برآن تصمیم بگیرند. تصمیم در مورد این موازنه باید بر دو مبنا استوار باشد

الف: اگر حسابدهی و حسابخواهی نباشد، هر که هر ظلمیکه خواست بر مردم بیچاره روا خواهد داشت.

ب: حسابدهی و حسابخواهی ایکه بدون حدود صورت گیرد و در آن مصلحت مملکت در نظر گرفته نشود تشنج جدید پرا سبب خواهد شد که صلح و ثبات را به مخاطره خواهد انداخت.

چاره تهدید ها علیه وحدت ملی در حالت حاضر.

ادامه دارد

قضاوتها و موقفهای یکجانبه مشکل بزرگیست که تطبیق یکسان مجازات را مشکل میسازد. اولاًهر گروپ در حالیکه حاضر به محاکمهٔ مجرمین دیگران است مجرمین خود را حمایت خواهد نمود دوم اینکه کسانیکه در مورد شان ادعاهای تاریخی دارند شاید در قید حیات نباشد.

جنگهای داخلی غیر ضروری بودند ملامتی بر تمام گروپ ها می افتد اگر کشتار بیگاهان در جریان برخورد های بین الگروپی را جرم بدانیم باز هم همهٔ گروپها باید جوابده باشند حتی اگر تنها سرقت، غضب و چپاول دارائی و قتل های شخصی را قابل حسابدهی بدانیم، تصدیق یا رد ادعا ها به تشکیلات و سیستمهای ضرورت دارد که در افغانستان کنونی وجود نه دارند. از جانب دیگر ارجحیت های گروپی و قومی مانع تطبیق منصفانه محاسبه و محاکمه خواهد گردید.

چاره عملی این شده میتواند که نخست محاسبه را به تعویق افگند و از مردم مشوره های وسیع گرفت که:

الف: کدام ظلم باید قابل بازخواست دانسته شود؟

ب: چگونه ادعا ها تثبیت یا رد گردند؟ به اساس کدام شواهد و چگونه مدارک؟

ج: چقدر مدارا و گذشت صورت گیرد حتی در صورت عفو و

پشتو

په هیواد کې د وسله والو ډلو:

د بی وسلی کولو له پاره معقولی لاری چاری نه دی غوره شوی

که د سر امن وی غواړم چې په هیواد کې د وسله والو ډلو د بی وسلی کولو په روان بهیر باندی چې زموږ د ټولنی د هر غړی د زړه د کومی غوښتنه ده یو څه ولیکم او په دی برخه کې خپل نظر د یوه افغان په ځیر له وړاندیزونو سره د خپل ولس حضورته تقدیم کړم.

له افغانستان نه د شوروریانو تر شړلو وروسته د یو مشروع قانونی نظام جوړیدل او ټینګېدل ضرور وو خو دغه کار د بهرنیو مداخلو او کورنیو انحصار ګریو له مخی ونه شو چې په نتیجه کې یې زموږ پر ټولنه طالبی خواک؟! حاکم کړای شو. یواځی پردی بسنه ونه شوه او زموږ ویاړلی ټولنه په ګڼ شمېر خواشینیو او خوا بدیو اخته شوه چې تر ټولو زیات یې دلته قومی، ژبنی، سمتی او مذهبی تعصبات په ډېری خطر ناکی بڼې رامنځ ته کړل.

همدغه لاهلونه وو چې همدا اوس د ټولی نړۍ پر ملګرتیا هم موږ ونشو کړای چې په تیر یو کال کې د افغانستان په سطحه یوه ملی اداره جوړه او تطبیق کړو. ددی کار له پاره لومړنی ضرورت د خپل سریو بی مسوولیته وسله والو ډلو مهار کول وو او دی چې په دی ډول به په هیواد کې د یوه ملي پوځ جوړولو ته لاره برابره شوی وای. ملی پوځ دیوه قانونی دولت او هیواد د ساتلو او ټینګولو له پاره لومړنی ضرورت دی.

هغه هیوادونه چې وسله وال پوځ لری دهغوی ملی حاکمیت، د خاوری او خپلواکی ساتنه تامین وی موږ چې دغه راز ځواک نلرو او دیوه ګاونډی هیواد د صدراعظم په خوله چې ما د خپل هیواد له پاره به افغانستان کې د ملی پوځ یا اردو بنسټونه د منځه یوړل تر دی به زیات څه خدمت وی؟ هغه به په ربښتیا هم د خپل هیواد له باره خدمت کړی وی خو د افغانستان له پاره ئی ډېره لویه غداری وکړه او اوس چې په افغانستان کې څوک د ملی اردو له جوړولو مخه نیسی یا په انحرافی ډول دهغی له پاره طرحی ورکوی په هماغه خاینانه لاره ګرځندی روان دی.

په هیواد کې د ملي امن او حاکمیت له پاره په کار دی چې تر ټولو د مخه د خپل سریو او بی مسوولیته وسله والو ډلو مخه ونیول شی په دی کې ډېر داسی ګروپونه شته چې زموږ په هیواد کې یې د جګړې او ربل کړې او اوس یې پر مخ یوه بله پرده غوړولی او تر دی وروسته په دی بڼه غواړی چې خپل وسله وال ستون ته ادامه ورکړی.

په هیواد کې د ملي امن او حاکمیت له پاره په کار دی چې تر ټولو د مخه د خپل سریو او بی مسوولیته وسله والو ډلو مخه ونیول شی په دی کې ډېر داسی ګروپونه شته چې زموږ په هیواد کې یې د جګړې او ربل کړې او اوس یې پر مخ یوه بله پرده غوړولی او تر دی وروسته په دی بڼه غواړی چې خپل وسله وال ستون ته ادامه ورکړی او خپل شومو اهدافو ته ځان ورسوی.

له بیرنی لویې جرګې څخه دمخه او ورسته ښاغلی کرزی صاحب په ډېر جرات وویل نه غواړی په افغانستان کې تردی زیاته وسله سالاری او جنګسالاری وګوری. د خلکو په زړونو کې هم ډېری هېلی راوټو کیدی خو له بده مرغه چې دا خبره عملی نه شوه او په نه عملی کیدو کې ئی هم تر ټولو زیات د موقت او انتقالی حکومت پلویان ستره ونده لري علت یې په دی کې دی چې دوی پخپله یو پر بل باور نلری چې له وسلی پرته به پخپلو سیمو کې آرام ژوندو کړای شی.

فکر کوم چې د ملی پوځ د جوړولو یا د وسله والو ډلو د بی وسلی کولو له پاره بنی او معقولی لاری نه وی لټولی شوی د مثال په ډول هغه وسله والی ډلی چې په تیرو ۲۵ کلونو کې د یویل په وړاندی جنګېدلی او د یو بل وینی ئی بهولی دی هغه اوس په کوم باور یوه وسله والهٔ بلی حریفی ډلی ته وسله تسلیم کړی. هغه په دی تسلیمیدلو سره د خپل ژوند د پای ته رسولو اټکل کوی.

نو په کار دی چې تر ټولو د مخه د ښاغلی کرزی صاحب اداره او په تیره بیا د افغانستان د ملی دفاع وزارت باید په عمل کې د افغانستان په سطح په ملی ډګر کې د سیاسی. تنظیمی قومی. ژبنیو او منطقوی تراوونو پرته داسی کمیسیونو نه وټاکي چې هغه دیوی پلوی ډلی خواکمنی ونه غواړی او د حکومت نماینده ګي وکړی تر څو چې د ملی اداری پر بنیاد ملی کمیسیونونه او ربښتونی دولتی ارګانونه جوړ نشی هیڅکله بیا هم د چا باور پری ونشی او هیڅکله به هم ځوک خپل ځان مصون ونه ګڼی.

کله چې دولتی قدرت د ملی بنسټونو پر اساس په عمل کې پر مخ روان شی په ډاډ سره ویلی شو چې د ټول ملت ملاتړ به تر لاسه کړی او چې دا کار وشو بیا به نو هیڅ خپل سری وسله واله ډله ونشی کړای چې وضع شوی قوانین ونه منی او که کوم څوک داسې هم پیدا شی نو د ټول ملت په وړاندی به هیڅکله هم مقاومت ونشی کړای او چې بی خایه مقاومتونه پای ته ورسیدل په زغرده سره ویلی شو چې زموږ ټولنه به بسیا او سوکاله شی. سوله. امن. خپلواکی او د خاوری تمامیت به موږ خوندی او تامین شی.

د بیا رغاونی په لور

بیا رغونه او انجوګانې

دا څو ورستی کلونه چې په افغانستان کې واحد مرکزی دولت وجود ندرلود د بیا رغونې چارې پرته له دولتي نظارت او پلانونو په ناسمه توګه د نړیوالو، محلي او غیر دولتي اینجوګانو له خوا پرمخ تللي.

اینجو (NGO) له دریو تورو Non Government Organization څخه تشکیل شوي. پدې معنی چې دا ادارات به کاملاً غیر سیاسی. بې طرفه له تبعیض څخه خالي او کاري اخلاص کې بې ساری وي. په افغانستان کې د دا ډول ادارو تاریخ د ۱۹۹۰م کال نه پیل کیږي چې د ژوند په بېلابېلو برخو لکه ساختماني چارې، روغتیا، کرهنه، ماین پاکولو بنوونه او روزنه، اوبو رسول، تولنیزې چارې، معیوبین، دکډوالو راستنیدو او فرهنګي برخو کې بې فعالیتونه ترسره کړي دي.

په هماغو سختو شرایطو کې چې تمه پرې وه دغه شان نړیوالو یا شخصي کمیټو زمونږ لاس نیوی وکړ او څه زیاته اندازه مو په درد دوا شوې. د جګړې د تپیانو درملنه، د خوراکي توکیو ویشل او د کډوالو په چارو کې خو دهغوی مرستې غیبي رحم وو. مګر اوس مهال چې مرکزي حکومت او دولتي چارې غوړیږي د اینجو ګانو او خیریه تولنو کار تر سوال لاندې راغلی دی دغه ادارات کوښښ کوي د افغانستان په نړۍ او لرې سیمو کې خپل فعالیتونه کړندي کړي ولې بیا هم عام نظر د هغوی د کار پالیسي مطلق ردوی.

په واقعیت کې غیر دولتي موسسات له پراخو مادي امکاناتو برخمن وي او کاري سیستم بې دا ډول دی چې له لویو مالی سرچینو لکه د اروپای اتحادیه EU ملګري ملتونو. بډایو دولتونو او پانګوالو افرادو څخه پوند اخلي او پرته له دولتي نظارت او عامه پلان څخه په خاتګړو پروژو لګوي. پدا ډول موسسات کې بې ارزښته ده چې د کار پایلې هرومرو مثبتې وي.

پداسې حال کې چې نړیوالو غربیو او بډایو دولتونو د افغانستان د نوي دولت د جوړښت او پایښت سره خپلې ژمنې ملګرې کړې له بیلابیلو شو، پدې غړې کې په ملیاردو ډالرو نقده کمکونه هم شامل وو. که څه هم دا مرستې نوې دولت تر څه حده په خپلو پښو درولای شي خو ترڅابه رسېدل یې نا څرګندې دي دغه مرستې د هېوادونو او تولنو لخوا په اینجوګانو ویشل کیږي او هغه بیا د خپل کاري پلان له مخې په کار اچوي.

لویه ستونزه همداده چې موسسات او اینجوګانو دلاسته راوړ پیسو ستره برخه په بې کچو معاشونو. موټرونو او شخصي ادارو لګوي او پاتې قوت لایموت هم ترڅابه نه رسوي. د همدې وضعیت په تعقیب هره ورځ د هېواد په مرکز او ولایاتو کې تر پنځو زیاتې شخصي اینجوګاني په کار پیل کوي. د دولتي ادارو څخه ملکي کادرونه او متخصصین جذبوي چې دا لوبه به بلاخره دولتي ارګانونه سقوط ته رسوي. همدا راز لویه اندیښنه دا هم ده چې څو د راتلونکي ۲۰۰۴ م کال ملي انتخاباتو ته خان رسوو. نړیوال مرستې به د اینجوایزم طوفان ختمې کړي.

د سړکال په جریان کې څوځله دولت هم کوښښ کوي چې د غیر دولتی خیریه تولنو سره د ګډ پلانیز کار پروتوکول امضاء کړی دولت غواړي د دترون له مخې ددغه تولنو فعالیت په خپل نظارت کې محدود کړي دا چې ددغه دواړو ادارو تر منځ به حساب کتاب څومره ګټور وي په خای پاتې ده خو دولت لا تر اوسه په خپل دغه هدف بریالی شوی ندی.

د دریو بانکونو په مرسته به دولت د بیا رغونې شپږ پروژې عملي کړي

د افغانستان منځمهالې اداره له دریو معتبرو نړیوالو بانکونو سره د یوه پرېکړه لیک په ترون خبرې کوي. دولت په پام کې لري څو د بلا عوض مرستو او اوړد مهاله پورونو د راجلبولو په وسیله د هېواد په شمال او ختیز نورو سیمو کې شپږ عمده پروژې وکاروي.

پدغه ډله کې نړیوال بانک، اسیایي انکشافي او اسلامي پرمختیایي بانکونه شامل دي چې د اسیایي انکشافي بانک په مالي مرسته کې به د شبرغان، پلخمري، آقینه سرکونه، د شمال د غازو او تیلو پروژې، د شهرخان بندر او پلخمري د برېښنا سیستم او د حیرتانو، تور غونډی، لوګر او کابل د نفتي زېرمو بیا رغونه شامله وي.

اسیایي پرمختیایي بانک د ۵۰ میلون ډالرو نقدي مرستې اعلان کړی او د اسلامي انکشافي بانک له خوا هم دلس میلیون امریکایي ډالرو مرسته له هېواد سره د اجرا په حال کې ده. پخوا تر دې نړیوال بانک له افغانستان سره یو میلون ډالر مجاني مرسته وکړه چې په هېڅ هېواد کې یې ساری ندي لیدل شوی.

د توکیو کنفرانس کې له افغانستان سره د نړیوالو مرستو د انسجام کمیټې د شواهدو له مخې جهاني بانک ۵۷۰ میلون ډالره او اسیایي پرمختیایي بانک د ۵۰۰ میلون ډالرو نغدو پیسو وعده کړې وه چې ددې جملې د نړیوال بانک ۱۰۰ میلون او داسیایي بانک ۸۵ میلون ډالر په بلاعوض او پاتې نور به د اوړد مهاله پورونو په توګه افغانستان ته وسپارل شي.

اساسي تکی دادی چې د بانکونو دا مرستې به مستقیماً د دولت په واک کې ورکول کېږي. پداسې حال کې چې د پخوانیو مرستو ستره برخه د نړیوالو تولنو. ملل متحد او غیر حکومتي انجوګانو له خوا کارېدلې. ددغه مالي امکاناتو په لاسته راوړلو په ګڼو خلکو ته د کار موندلو زمینه برابره او د فقر او بې روزګارۍ پدېده ختمه شي. ددې تر څنګ دولت هڅه کوي راتلونکي کال د بیا رغونې ډېرې لویې او کوچنۍ پروژې عملي کړي.

باز سازی چنان مورچه پی است که بی شک آدم را به یاد این بیت صوفی و ارسته عشقری (علیه الرحمه) می اندازد که گفته بود:

بدیْن تمکین که ساقی باده در پیمانه می ریزد
رسد تا دور ما، دیوار این میخانه می ریزد

را ستنیدونکې کډوالو ته د سرپناه جوړولو پروژه پلې کېږي

د کلیساوو نړیوال سرویس یا CWS د کابل شمال پلو د بګرام هوایي ډګر ۴۰ کیلومتره په نوي بنسټ د هستوګني (۱۰۰۰) کورونه په نړۍ کې ۳۶ کلیو کې جوړ کړي دي.

دسرپنا دغه پلان چې هرې کورنۍ ته دوه کوټې یو تشناب او یو پخلنځي آبادوي ددوه میلیون ډالرو په لګښت تر سره شوی.

د نوموړې تولنې د یوه استازی له قوله په پام کې لري چې زرګونه راستنېدونکو کډوالو ته دا ډول کورونه جوړ کړي. د کلیساوو نړیوال سرویس به نورې مرستې هم وکړي چې پدې لیکه کې به د بامیانو ولایت سر ببره د هېواد نورې سیمې هم شاملې وي.

ساختن سکتور خصوصی گامی بسوی رشد اقتصادی

دولت انتقالی افغانستان میخواهد تصدی های دولتی را به سکتور خصوصی تبدیل کند

در گذشته در افغانستان ۱۷۴ تصدی یا شرکت های دولتی وجود داشت که در ظرف بیش از ده سال گذشته (۵۵) در صد بود جه دولتی از طریق آنها تأمین میشد اما در طول جنگ چندین ساله بیش از صد شرکت از کار باز مانده و در حال حاضر حدود (۷۰) شرکت بصورت نیمه فعال مشغول به کار است.

در رابطه به هدف دولت از خصوصی سازی شرکت ها [illegible] محترم داکتر عبدالخالق فضل رئیس عمومی تصدی های دولتی گفت:

هدف اساسی دولت فعلی اینست که سکتور خصوصی از نگاه تجارت تقویه شود، قوت سکتور خصوصی میتواند رشد اقتصادی در کشور بیاورد. در حالیکه تجارت حق مردم است در دوران چند سال گذشته سیستم تصدی های دولتی معمولاً سیستم کمونیستی و سوسیالستی بود، یعنی تصدی ها و در مجموع تجارت در انحصار دولت قرار داشتند، ولی در کشور های آزاد و مارکیت آزاد جهانی بهترین شیوه رشد اقتصادی تقویه کردن سکتور است، رقابت سکتور خصوصی باعث رشد اقتصادی دولت می گردد.

س: کدام تصدی ها شامل این برنامه می شود یعنی کدام فابریکات و کارخانه های تولیدی را در اختیار سکتور خصوصی قرار می دهید؟

ج: این برنامه به چهار کتگوری تقسیم شده ۱. تصدی های ساختمانی: که عبارت از تصدی بنائی، دستگاه افغانی و تصدی خانه سازی می باشد.

۲. تصدی های ترانسپورتی: یعنی تصدی کاماز، تصدی افسوتر و ملی بس.

۳. تصدی تجارتی: سپین زر، تصدی عمومی هوتل ها و تصدی ارزاق.

۴. تصدی های صنعتی: نساجی افغان، افغان ترکانی وهوخست.

در قدم نخست تصدی های ساختمانی به سکتور خصوصی وصل می شود و به تعقیب آن تصدی های ترانسپورتی و تجارتی و بعداً با مرور زمان تصدی های صنعتی دیگر.

س: فایده این کار به دولت چه خواهد بود؟

ج: تا امروز تمام مصارفات تصدی ها و شرکت ها توسط دولت اجرا می شود حتی در سال آینده ۱۳۸۲ ه - ش در بودیجه دولتی ۵۰ میلون دالر تنها مصارفات تصدی های دولتی حساب شده، بناً به اجرای چنین پروژه ها هم دولت از خسارت اقتصادی رها می شود و هم در افغانستان مارکیت آزاد به میان میاید. همچنان این پروسه یک تحرک تاریخی دولت فعلی بحساب می رود.

س: بعضی از تصدی ها به نظر می رسد که همچنان در انحصار دولت باقی خواهد ماند این تصدی ها کدام ها هستند؟

ج: دولت فعلاً هم در مقابل مردم مسولیت و مکلفیت دارد که ضروریات مردم از طریق دولت باید رفع شود، ضروریاتی که روزانه مردم با آن اشد نیاز دارد. بگونه مثال: نمی خواهیم که تصدی آب نوشیدنی به سکتور خصوصی داده شود، همچنان تصدی برق، تصدی کودکیمیاوی، تصدی گاز و تصدی ارزاق.

به نظر من این تصدی دولت تا پنج سال دیگر باید به شکل فعلی دوام کند ولی در صورت بهبود وضع اقتصادی مردم امکان هست که به سکتور خصوصی وصل شود.

س: با کدام شرایط این تصدی ها را به بخش های خصوصی میدهید؟

ج: تصدی ها مجموعاً به شکل فروشی و یا اجاره داده می شود، اصول این برنامه مطلقاً اصول جامعه بین المللی است یعنی تعامل و معمول، در این پروسه ما هیچ معاملات مخفی وجود نخواهد داشت و شرط عمده دیگر داوطلبی می باشد.

س: یک مشکل عمده اینست که در صورت خصوصی سازی شرکت ها جمع عظیم مردم بی کار خواهند ماند در مورد نظر شما چطور هست؟

ج: برای اجاره کاران یعنی تجاران و کمپنی ها از طرف دولت یک شرط است که در صورت گرفتن تصدی کارگران و کسبه کاران باید قبول کنند و اگر احیاناً ما به این امر موفق نشدیم دولت مکلف است برای مامور و کارگر طوریکه در ممالک دیگر جهان معمول است یا کار و یا مقدار معاش دهد.

جلایش فعالیت های سیاسی محمود طرزی برای حصول استقلال در برک

نوشته کاندیداکادمیسن
دوکتور سلیمه عبادی روشنگر

های (سراج الاخبار افغانیه)

قسمت سوم

طلب رفاه اجتماعی، خواهش حصول استقلال، تجدد پسندی و اعتلای کشور زمینه ایجاد اولین جنبش روشنفکری را که بنام مشروطه خواهان مسماشد پی ریزی کرد.

بازگشت محمود طرزی به کشور جنبش های ملی و سیاسی را تحرک بیشتر بخشید زیرا وی برای تأمین آسایش مردم خیلی زود دست بکار شده به مجرد رسیدن به کابل اطلاعات و خاطرات و دیده هائیکه از مسافرت ها و مذاکرات با اشخاص فهمیده و ورزیده اندوخته و فرا گرفته بود همه را در راه بلند بردن سویه زندگی مردم و بدست آوردن استقلال افغانستان بکار برد و با استفاده ازین تجارب و اندوخته ها به مبارزه پرداخت که در حقیقت فعالیت های سیاسی محمود طرزی از همین وقت یعنی ۱۹۰۵ میلادی برابر به ۱۲۸۴ ه ش آغاز میشود.

محمود طرزی از نخستین روز ورودش توجه جوانان افغان و سایر مردم باسواد را بخود جلب کرد بدین معنی که جوانان عسکری و ملکی به گفتار او علاقه گرفتند تا از اندوخته های وی برای بوجود آوردن یک افغانستان مترقی استفاده کنند و این در مدت زمانی بود که انگلیس ها سعی داشتند نفوذ خویش را در افغانستان هرچه بیشتر گسترش دهند از سوی دیگر ارتجاع داخلی حرکت سری مشروطه خواهان اول را بشدت سرکوب داشته و برای از میان برداشتن آزادیخواهان جوان خود را آماده میکرد. محمود طرزی که شخص با تدبیر و دور اندیش بود برای پیش برد مرام و عقاید خود و رسیدن به هدف، ابتدا طرح نشریک اخبار را ریخت که بالاخره بعد از چند سال موفق شده اجازه امیر را حاصل و در ۱۶ میزان ۱۲۹۰ ه ش برابر به ۸ اکتوبر ۱۹۱۱ میلادی به همکاری جوانان افغان چون عبدالهادی خان داوی، عبدالرحمن لودین، مستغنی و دیگران به نشر اولین شماره سراج الاخبار که بعد ها، سراج الاخبار افغانیه نام گرفت پرداخت

سراج الاخبار افغانیه به پشتیبانی از داعیه مردم که رهائی از چنگال استعمار بود برخاست سکوت را شکست و خود سلاح برانی شد در مقابل استعمار و نوشت که:

اخبار چنان یک تیغ عریان و برانیست که زبان بدخواهان غلط اندیش وطن را مقطوع میسازد چقدر تحمل سوز یک حالیست که انسان در حق خود سخنان راست و دروغ دور و نزدیک از خود و بیگانه را بشنود و زبان رد کردن و توان دفع کردن آنرا نداشته باشد. این است که

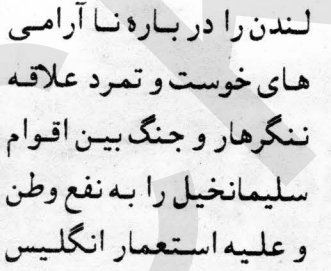

اخبار یک زبان سحر بیان... مدافعه است که اقوال وا را جیف بدگویان را رد میکند و چنان یک مملکت سالم عیاریست که تفریق غش و غل و کذب و صدق سخنانیکه در باره وطن و ملت گفته شود به میدان حقیقت در میآورد.

به حیث مثال گزارش شیادانه روزنامه تایمز لندن را در باره نا آرامی های خوست و تمرد علاقه ننگرهار و جنگ بین اقوام سلیمانخیل را به نفع وطن و علیه استعمار انگلیس به تحلیل میگیرد: ذاتاً این جنگ و جدال ها همیشه در بین اقوام و قبایل مردم افغانستان نقصان بذیرنیست ولی ازین یک امن و خاطر جمع باشید که در وقت کار زار و پیکار با اجنبی ها مجرای همه این جنگ ها و قتل ها دفعتاًبه آن طرف تحویل میباید و خطاب به مردم مقاله را با این فرد خاتمه میدهد:

ای افغانستان!تا به کی در خواب غفلت مانده طعنه اغیار بشنو بخیز

هدف اصلی محمود طرزی که افشای ماهیت استعمار و کشور های استعماری به خصوص انگلیس ها بود با نشر مقالات تبصره ها و تحلیل ها در سراج الخبار فاشتر میگردید و جای بیشتری در بر شماره به چنین مضامین اختصاص داده می شد."

ماتسخیر کنندگان آسیا را غاصبین و غارتگران میدانیم اروپائیان تنها به اروپا قناعت نکرده است طمع به امریکا و آسترالیا و افریقا دارند.

ادامه دارد.

نامه۶ وارده

با سپاس فراوان و احترام بی پایان به کار کنان عزیز روزنامه اراده از آن جائیکه روزنامه اراده انعکاس دهنده نظریات مردم بوده، ما هم خواستیم خواست های مان را از طریق شما به اطلاع مقامات ذیصلاح برسانیم امید به نشر نامه ما اقدام نموده برما منت گذارید.

مزد و کار دو اصل ناگسستنی است که از ابتدای خلقت انسان ها تا کنون در برابر هم قرار داشتم که تا به امروز به اشکال مختلفی، با تغیر زمان و مکان و حالات، چهره عوض کرده و هیچگاهی در یک حالت معین باقی نمانده است.

در کشور ما نیز در طول چندین دهه گذشته تعادل بین مزد و کار وجود داشته به گونه مثال در زمان سلطنت اعلیحضرت محمد ظاهر بابای ملت معاش یک مامور پائین رتبه در حدود ۱۳۰۰ افغانی بود و در پهلوی آن مزد روزانه افراد و اشخاص در تناسب با معاش مامورین قرار داشته که بعد ها مزد روزانه افرادی که در بخش های خصوصی مصروف کار بودند و هستند، ازدیاد یافته که همین اکنون یک روز مزدی که به کارهای عادی اشتغال دارد، روزانه حد اقل در حدود ۸۰ افغانی مزد میگیرد، اما مامورین دولتی همان معاش را که دو، سه دهه قبل اخذ میکردند، همان معاش را میگیرند، که بدینگونه مزد معاش کارمندان دولتی در یک تفاوت کلی با کار آنها ونرخ و نوای فعلی قرار دارد.

مسئله دومی نه پرداختن معاش کارمندان دولتی به وقت و زمان آن است که این هر دو مشکل دست بدست هم داده، زندگی کارمندان دولتی را تیره و تار ساخته است. همین اکنون اداراتی وجود دارد که تا هنوز معاش برج عقرب خویش را اخذ ننموده اند.

دولت مکلفیت دارد تا بخاطر بهبود زندگی کارمندان دولتی، و بیرون کشیدن آنها از وضع رقتبار کنونی در تعیین معاش مناسب و عادلانه به مامورین، توازن میان کار و مزد آنها را رعایت نموده، و در قسمت پرداخت به موقع معاش آنها که یگانه مدرک امرار معاش و معیشت آنها است، مامورین و کارمندان دولتی را یاری رسانیده و بدینگونه مسوولیت ایمانی و وجدانی خویش را در برابر این قشر مظلوم و قابل تفقد، رفع نماید.

در رابطه به افزودی معاش کارمندان دو وزارت خانه چندی قبل از طریق وسایل اطلاعات جمعی اطلاع یافتیم، که این موضوع نیز کارمندان وزارت خانه های دیگر را نهایت مایوس ساخته است، زیرا کارمندان همه وزارت خانه ها خود را مستحق چنین توجهی میدانند، و ار زو دارند تا در این مورد برخورد یک بام و دو هوا صورت نگیرد.

بااحترام

خلیل غیاثی و عبدالودود خیر خواه از رادیو افغانستان و کارمندان ادراه روزنه تلویزیون

کاشکی درمان دردم میشدی . . . کاشکی!

میگویند "کاشکی" را کاشتند، اما سبزنشد، ما هم میگوییم ومیدانیم که فایده یی ندارد.

کاشکی به عوض اینهمه موتر ها در سرکها، تراکتور می داشتیم که تمام زمینهای بوره ما را (باوجود کم آبی) زیرورو می کرد!

کاشکی به عوض اینهمه تبلیغات رادیو ها و وعده های دلخوشکنک وبر نامه های ضعیف یک رادیو تلویزیون بدرد بخور می داشتیم.

کاشکی به عوض گرفتن اینهمه کورس و بورس، چند تا آدم تحصیلکرده و صاحب مسلک و بدرد بخور را مقرر میکردیم، تا وضع ادارات سر و سامان می یافت.

کاشکی به عوض اینهمه صد ها نفر هموطن ما از کمک سیل اسای تمام دنیا، بیکاری اجباری نجات می ما خود ما خود را امکان یافتند. دردی از صد ها داده و اند کی به خود کمک درد بی درمان ما دوا می کردیم، تا چنین بادر میشد.

کاشکی به عوض جرکردن ماندگی و بیچارگی رو برو چوکی ها که کار ها را تا نمی بودیم. آخر شار انده ایم و مشغول کاشکی به عوض انواع گرفتن امتیازات کلکسیون های موتر های هستیم لحظه یی.سر را به پجیرو، تیوتا، کرولا، گریبان می کردیم که اگر داتسون، کروزین و کروزر، آسیای با به هم هست به یک فابریکه گک سبک را نوبت است! وارد می کردیم که کم از کم

درخواست سازمان صحی جهان

ملل متحد:

سازمان صحی جهان از حکومات جهان در خواست کرده تا برای کم ساختن آنچه خطر جدی حملات دهشت افگنی علیه مواد غذایی خوانده شده اقدامات را روی دست گیرند.

در یک نشریه چهل و پنج صفحه یی موسسه صحی جهان آمده است تنها چند سند محدود قضایا الوده ساختن مواد غذایی بین المللی در دست است.

اما به اساس این سند تعدادی از کشور های انکشاف یافته و بسیاری کشور های در حال انکشاف برای رسیدگی با یک حالت عاجل مصئونیت غذایي به شمول یک حمله دهشت افگنی با استفاده از مواد بیولوژیکی به مواد غذایی چندان آمادگی ندارند.

In this issue:

1- Value of plants in environment
2- No suitable plans for disarmament programs
3- Received letter about salaries of government officials
4- National alliance and cordiality
5- Outstanding activities of Mahmood Tarzi
6- Complaint of Herat high court
7- About former celebrations
8- Special page about reconstruction
9- Three explosions near ISAF bases
10- Seven people are arrested about Kandahar explosion
11- More than hundred religious leaders are arrested in Nangarhar

ERADA Daily
Daily Independent Publication, Publisher: Afghan Media Resource Center
Founder: Haji Sayed Daud, Chief Editor: Zuhoor Afghan
Mobil Phone: 070224787 070279304

ارادہ درویرایش سپرش مطالب دست باز دارد ۰۷۰۲۷۹۳۰۴
آدرس: پروان مینه (سینمای بهارستان سرک مسجد حاجی میر احمد)
تلیفون موبایل: ۰۷۰۲۲۴۷۸۷
قیمت یک شماره ۲ افغانی

زیر نظر هیئت تحریر نشرمی شود
صاحب امتیاز و موسس: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول: ظهور افغان
سکرترمسوول: سید محمد "عادل"
معاون: اسماعیل "تیمور"
ارادہ
د افغان نشراتي مرکز خپرونه
اندیشه و عقاید مطرح شده از سوی نویسنده گان به خودشان مربوط است
کمپوزودیزاین :محمدجمیل "امیري" چاپ مطبعه مرکزنشرات افغان